

Szkoła Podstawowa „Rajska Szkoła”

im. Zbigniewa Wodeckiego

w Krakowie

ul. Tuchowska 113

SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY
ROK SZKOLNY 2024/2025

SPIS TREŚCI

I. Podstawa prawna	3
II. Wstęp	5
III. Treści i działania o charakterze wychowawczym	8
1. Misja Szkoły	8
2. Zadania szkoły jako środowiska wychowawczego	9
3. Wizerunek absolwenta	10
4. Tradycje Szkoły	11
IV. Treści i działania o charakterze profilaktycznym	12
1. Cele i zdania szkolnej profilaktyki	12
2. Diagnoza zachowań problemowych w szkole	13
3. Cele szczegółowe programu	15
4. Zadania profilaktyczne dyrekcji, pedagoga szkolnego, nauczycieli, wychowawców i rodziców	17
5. Metody pracy programu	20
6. Formy realizacji programu	21
V. Metoda ewaluacji programu	21

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215 ze zm.).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2020 r. poz. 1327 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.).
- Ustawa z dnia z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz.685).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 ze zm.).
- Ustawa z 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1446 ze zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449).
- Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025.
- Wytyczne MEiN, MZ i GIS dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych – tryb pełny stacjonarny – zbiór zaleceń uwzględniający sytuację epidemiologiczną, w tym dotyczących pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysowej wywołanej pandemią COVID-19.
- Statut Szkoły Podstawowej „Rajska Szkoła” im. Zbigniewa Wodeckiego w Krakowie.
- Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej „Rajska Szkoła” im. Zbi-

gniewa Wodeckiego w Krakowie.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych oraz nowych substancji psychoaktywnych oraz innych problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji (np. wewnętrznej, zewnętrznej);
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora;
- ewaluacji wcześniejszego programu wychowawczo-profilaktycznego realizowanego w roku szkolnym 2023/2024;
- wniosków i analiz (np. wnioski z pracy zespołów zadaniowych, zespołów przedmiotowych, zespołów wychowawczych itp.);
- ankiety skierowanej do uczniów, rodziców i nauczycieli na temat oczekiwań w realizacji treści wychowawczych i profilaktycznych;
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły (np. koncepcja funkcjonowania i rozwoju szkoły opracowana przez dyrektora, uwagi, spostrzeżenia, wnioski nauczycieli, uczniów, rodziców).

WSTĘP

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny realizowany w Szkole Podstawowej „Rajska Szkoła” im. Zbigniewa Wodeckiego w Krakowie opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców, Radę Szkoły, wynikających z przyjętej w szkole koncepcji pracy oraz Misji Szkoły. Treści szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego są

spójne ze Statutem Szkoły i Wewnątrzszkolnym Systemem Oceniania.

Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych Szkoły Podstawowej „Rajska Szkoła” im. Zbigniewa Wodeckiego jest współpraca całej społeczności szkolnej oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa. Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny.

Wychowanie jest rozumiane jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, które powinno być wzmocnione i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki dzieci i młodzieży. Kluczową rolę w tak rozumianym procesie wspierania ucznia w rozwoju spełnia osoba wspierająca –czyli nauczyciel.

Profilaktyka zaś rozumiana jest jako kompleksowa interwencja kompensująca niedostatki wychowania, która obejmuje równoległe trzy obszary działania:

- wspomaganie wychowanka w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi jego prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu (czyli budowanie odporności i konstruktywnej zaradności);
- ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia;
- inicjowanie i wzmocnienie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.

Czynniki ryzyka – cechy, sytuacje, warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych i zaburzeń:

- zaburzona struktura rodziny
- wysoki poziom lęku i niepokoju,
- słaba odporność na frustrację
- niepowodzenia szkolne
- słabe więzi nauczycieli z uczniami
- anonimowość uczniów
- łatwy dostęp do środków odurzających

Z tego względu ważne jest, by dostrzegać w życiu dziecka występowanie czynników sprzyjających zachowaniom problemowym, oraz reagować i tym samym zapobiegać dalszemu kumulowaniu się ryzyka.

Czynniki chroniące – cechy, sytuacje, warunki zwiększające odporność jednostki na działanie czynników ryzyka. Najważniejsze czynniki chroniące (za J. Szymańską 2015):

- silna więź z rodzicami
- jasne zasady zachowania
- zainteresowanie nauką szkolną
- regularne praktyki religijne
- wsparcie rówieśników przestrzegających wartości i zasad zachowania
- przynależność do pozytywnej grupy
- konstruktywna aktywność mediów

Profilaktyka w szkole jest działaniem koniecznym, a szkoła bez profilaktyki staje się środowiskiem niebezpiecznym wychowawczo dla uczniów.

Program Wychowawczo - Profilaktyczny szkoły dostosowany jest do potrzeb rozwojowych uczniów, obejmuje wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym. Tworzy on spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Wychowawcy klas realizują zadania zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym na godzinach z wychowawcą, a nauczyciele - na zajęciach edukacyjnych.

Program wychowawczo- profilaktyczny obejmuje kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025:

1. Edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.

2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.
3. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
5. Kształtowanie myślenia analitycznego poprzez interdyscyplinarne podejście do nauczania przedmiotów przyrodniczych i ścisłych oraz poprzez pogłębianie umiejętności matematycznych w kształceniu ogólnym.
6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.
7. Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego.

Program przeznaczony jest do realizacji przez wychowawców klas podczas godzin z wychowawcą, we współpracy z nauczycielami wszystkich przedmiotów, a także z pedagogiem, psychologiem, pielęgniarką szkolną i pozostałymi pracownikami szkoły, w zależności od stanu zasobów, potrzeb klasy oraz przy współpracy z rodzicami i środowiskiem lokalnym. Do realizacji programu zostaną zaproszeni specjaliści z instytucji zewnętrznych.

TREŚCI DZIAŁANIA O CHARAKTERZE WYCHOWAWCZYM

MISJA SZKOŁY

Jesteśmy kameralną, przyjazną i bezpieczną szkołą.

Stawiamy sobie następujące zadania:

- Uczymy dzieci jak się uczyć, w sposób aktywny z naciskiem na samodzielne i odpowiedzialne uczenie się.
- Rozwijamy zainteresowania uczniów, wzmacniamy poczucie własnej wartości poprzez różnorodne formy nauczania i spędzania czasu wolnego.
- Kształtujemy poczucie odpowiedzialności za własne czyny i decyzje.
- Wychowujemy w oparciu o uniwersalne wartości etyczne i moralne, w tym wartości narodowe i tradycje regionalne.
- Promujemy zdrowy styl życia poprzez organizowanie wycieczek turystycznych, lekcji w terenie, zajęć sportowych i rekreacyjnych.
- Podejmujemy działania na rzecz ochrony środowiska.
- Tworzymy szkołę bezpieczną, przyjazną, wolną od agresji, przemocy, wulgaryzmów oraz uzależnień.
- Wspomagamy ucznia w zrozumieniu sensu życia rodzinnego.
- Diagnozujemy potrzeby rozwojowe dziecka oraz stwarzamy warunki do ich wyeliminowania.
- Uczymy dzieci tolerancji, wrażliwości, otwartości, asertywności, aktywności w życiu kulturalnym i społecznym.

ZADANIA SZKOŁY JAKO ŚRODOWISKA WYCHOWAWCZEGO

Działalność wychowawcza w placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia

oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia,
- osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- patriotycznej – ukierunkowanej na kształtowanie szacunku do małej i wielkiej Ojczyzny;
- kulturalnej – ukierunkowanej na odbiór kultury masowej oraz kultury czytelnicy;
- aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów i wychowanków w celu budowania postawy prozdrowotnej i zdrowego stylu życia;
- kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
- wzmocnienie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą lub placówką oraz społecznością lokalną;
- kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmocnienie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami;

- doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami, wychowankami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów lub wychowanków;
- wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów;
- rozwijanie i wspieranie działalności wolontaryjnej oraz zaangażowania w działalność organizacji pozarządowych, osób prawnych prowadzących działalność statutową w zakresie oświaty i wychowania, organ prowadzący placówkę, stowarzyszenia i inne organizacje, których celem statutowym jest działalność wychowawcza albo rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej placówki.
- wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych, prospołecznych, patriotycznych i kulturalnych.
- poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów i wychowanków;
- kształtowanie u uczniów i wychowanków umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

WIZERUNEK ABSOLWENTA

Szczegółowe cele pracy wychowawczej zostały ujęte w formie modelu absolwenta Rajskiej Szkoły.

Uczeń Rajskiej Szkoły:

- posiada własne zainteresowania i rozwija je w miarę swoich możliwości,
- jest przygotowany do samodzielnego wyboru dalszej drogi kształcenia,

- zna normy dobrego zachowania i według nich postępuje,
- jest tolerancyjny wobec innych poglądów, orientacji religijnych czy politycznych,
- szanuje swój kraj i jego tradycje,
- zna swoje mocne i słabe strony i potrafi nad nimi pracować, stawia sobie adekwatne cele do swoich możliwości,
- włącza się w działania na rzecz innych ludzi, zwierząt i otaczającego środowiska,
- prowadzi zdrowy styl życia wolny od nałogów,
- potrafi aktywnie spędzać wolny czas,
- jest asertywny, obowiązkowy i odpowiedzialny,
- zna i stosuje zasady kultury osobistej,
- odpowiedzialnie korzysta z Internetu i mediów społecznościowych,
- zna historię szkoły, dba o jej dobre imię.

TRADYCJE SZKOŁY

Elementami integrującymi oddziaływania wychowawcze szkoły są ceremoniał szkolny, działania o charakterze patriotycznym, działalność kulturowo- rozrywkowa. Tworzą one tradycję szkoły i są niezbędnym elementem do jej funkcjonowania.

Na tradycję szkoły składają się:

1. uroczysta inauguracja roku szkolnego
2. uroczyste zakończeniu roku szkolnego
3. ślubowanie klas pierwszych
4. uroczyste pożegnanie absolwentów
5. Dzień patrona
6. Dzień chłopaka
7. Dzień Edukacji Narodowej
8. Święta Narodowe
9. Andrzejkki
10. Mikołajki
11. Spotkania wigilijne, Jasełka
12. Dzień Kobiet
13. Piknik Rajski

TREŚCI DZIAŁAŃ O CHARAKTERZE PROFILAKTYCZNYM

CELE I ZADANIA SZKOLNEJ PROFILAKTYKI

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole;
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły;
- promowanie zdrowego stylu życia i kształtowanie nawyków prozdrowotnych;
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków);
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej, niebezpieczeństwa związanego z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość;
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem
- uczenie dbałości o zdrowie psychiczne oraz wzmacnianie poczucia oparcia w najbliższym środowisku (rodzina, nauczyciele, specjaliści) w sytuacjach trudnych.
- aktywizacja i integracja uczniów przy realizacji wspólnych zamierzeń;
- kształtowanie nawyków kulturalnego zachowania, efektywnej współpracy, komunikowania się z rówieśnikami i dorosłymi;
- kształtowanie postaw, respektowanie norm społecznych i wychowanie do wartości;
- włącznie w miarę możliwości w działania rodziców i opiekunów;
- udział w konkursach, prezentowanie dorobku na formy szkoły i środowiska lokalnego;
- stworzenie warunków do rozwoju indywidualnych zainteresowań i uzdolnień;
- diagnozowanie potrzeb uczniów i wspieranie ich indywidualnych dążeń;
- zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego i emocjonalnego;
- dalsze monitorowanie zachowań i przeciwdziałanie niekorzystnym zachowaniom i postawom.

DIAGNOZA ZACHOWAŃ PROBLEMOWYCH W SZKOLE

Szkoła Podstawowa „Rajska Szkoła” im. Zbigniewa Wodeckiego, ul. Tuchowska 113 w Krakowie liczy obecnie 22 oddziałów (klas 0-8), 480 uczniów.

Na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych zdiagnozowano potrzeby i określono propozycje tematów do realizacji w przyszłym roku szkolnym 2024/2025:

1. Dalsze rozwijanie postaw patriotycznych, poznawanie tradycji i kultury polskiej, a także innych narodów.
2. Pomoc uczniom z problemami psychicznymi (problem depresji, lęku przed otoczeniem, fobii społecznej i szkolnej, autoagresji, zaburzeń odżywiania, zjawiska fomo itp.).
3. Rozwijanie umiejętności rozładowywania trudnych emocji.
4. Kształtowanie postawy dialogu, umiejętności słuchania innych i rozumienia ich poglądów, współdziałania w zespole.
5. Kontynuacja tematyki dotyczącej cyberprzemocy- jak sobie z nią radzić?
6. Umieszczenie w programie zadań dotyczących podniesienie kompetencji rodziców i uczniów w zakresie zagrożeń cyberprzemocą.
7. Rozwijanie kompetencji grona pedagogicznej poprzez liczne szkolenia, warsztaty ze specjalistami. Doskonalenie kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami z zagranicy.
8. Kontynuacja pracy nad relacjami rówieśniczymi, budowaniem poczucia własnej wartości w oparciu o siebie samego, nie o poniżanie innych (wprowadzenie zagadnienia mediacji).
9. Kontynuacja profilaktyki dotyczącej szkodliwości używek: palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze).
10. Kształtowanie nawyków prozdrowotnych, promocja zdrowego stylu życia. .
11. Ochrona środowiska i ekologia (świadoma segregacja odpadów, oszczędność wody).
12. Efektywne uczenie się – zapoznanie uczniów z metodami uczenia się.
13. Radzenie sobie ze stresem/trudnymi sytuacjami- interwencja kryzysowa.
14. Kształtowanie poczucia przynależności do rodziny, grupy rówieśniczej i wspólnoty narodowej.
15. Otoczenie wsparciem psychologiczno- pedagogicznym uczniów, którzy są uchodźcami wojennymi.
16. Odpowiedzialne wybory przyszłości - doradztwo szkolno- zawodowe.

Realizacja Programu spoczywa w rękach wszystkich nauczycieli- wychowawców, którzy z pomocą pedagoga szkolnego, psychologów z Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej i innych specjalistów wspomagających rozwój dzieci, będą realizować zagadnienia ujęte w jego treści. Działania profilaktyczne nasza szkoła realizuje przy współpracy z instytucjami:

- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną (psycholog, doradca zawodowy, terapeuta);
- Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej;
- Środowiskowym Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży;
- Sądem Rejonowym dla nieletnich- kuratorzy zawodowi i społeczni;
- Policją oraz Strażą Miejską;
- Organizacjami Pozarządowymi;
- Placówkami kulturalno- oświatowymi.

Odpowiednio do stopnia ryzyka profilaktyka w Szkole Podstawowej „Rajska Szkoła” prowadzona jest na kilku poziomach:

1. Profilaktyka uniwersalna, skierowana do wszystkich uczniów w określonym wieku, zachowań i dotyczy powszechnie znanych zagrożeń. Na tym poziomie wykorzystywana jest ogólna wiedza na temat zachowań ryzykownych i czynników ryzyka (są to głównie wyniki badań naukowych, dotyczące między innymi palenia papierosów, picia alkoholu, informacji o wieku inicjacji). Jej celem ma być opóźnianie inicjacji, przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych.
2. Profilaktyka selektywna, ukierunkowana na grupy podwyższonego ryzyka, wymaga dobrego rozpoznania w społeczności szkolnej grup uczniów zachowujących się ryzykownie lub znajdujących się w specyficznej sytuacji społecznej, rodzinnej. Informacje o uczniach szkoła gromadzi w toku codziennej pracy w szkole. Dla młodzieży znajdującej się w grupie podwyższonego ryzyka (np. z rodzin z problemem alkoholowym) organizowane są indywidualne lub grupowe działania profilaktyczne (terapia pedagogiczna, treningi umiejętności społecznych, socjoterapia).
3. Profilaktyka wskazująca, działania na rzecz jednostki wysokiego ryzyka, polegające na interwencji, terapii dzieci i młodzieży, przejawiających symptomy zaburzeń i wymagających specjalistycznego przygotowania do ich udzielania. Na tym poziomie, w profilaktykę częściej angażują się różne instytucje zewnętrzne, przygotowane do prowadzenia pomocy psychologicznej lub medycznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Zdrowie - edukacja zdrowotna

- Działania promujące zdrowie. Propagowanie zdrowego trybu życia i aktywności fizycznej poprzez naukę, zdobywanie umiejętności.
- Propagowanie zdrowego trybu życia. Kształtowanie nawyków dbania o zdrowie i higienę osobistą.
- Likwidowanie deficytów rozwojowych, w szczególności u dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- Zasady prawidłowego odżywiania się.
- Popularyzacja aktywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
- Rozwijanie umiejętności podejmowania działań na rzecz ochrony przyrody w swoim środowisku.

Relacje – kształtowanie postaw społecznych

- Zapoznanie z podstawowymi prawami i obowiązkami wynikającymi z roli ucznia oraz członka szkolnej społeczności, rodziny i kraju.
- Poznanie praw i obowiązków ucznia.
- Kształtowanie przyjaznych relacji międzyludzkich i międzykulturowych.
- Kultura na co dzień – uczymy porozumiewać się ze sobą.
- Profilaktyka agresji i przemocy w szkole. Uświadomienie uczniom, czym jest agresja i przemoc oraz jak sobie z nią radzić. Kształtowanie umiejętności zastępowania agresji, wnioskowania moralnego oraz kontroli emocji. Zapobieganie konfliktom w środowisku szkolnym.
- Wzmacnianie odpowiedzialności za mienie własne i społeczne.
- Współpraca z rodzicami.

Kultura – wartości, normy i wzory zachowań

- Kształtowanie gotowości do uczestnictwa w kulturze, poszanowania tradycji i kultury własnego narodu, a także poszanowania innych kultur i tradycji.
- Wychowanie do wartości i kształtowanie patriotycznych postaw uczniów.
- Kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.
- Inspirowanie do podejmowania aktywności i inicjatyw.
- Upowszechnianie czytelnictwa, rozwijanie kompetencji czytelniczych wśród dzieci.
- Kształtowanie poczucia własnej wartości dziecka.

Bezpieczeństwo – profilaktyka zachowań ryzykownych (problemowych)

- Zapoznanie uczniów i rodziców z obowiązującymi w szkole regulaminami.
- Określenie pozytywnych i negatywnych emocji.
- Informowanie rodziców o rodzajach i formach pomocy proponowanych przez instytucje wspierające szkołę.
- Bezpieczeństwo w drodze do szkoły i w szkole.
- Bezpieczeństwo w trakcie przerw szkolnych- dyżury nauczycielskie.
- Zwiększenie bezpieczeństwa uczniów poprzez kontrolowanie monitoringu.
- Uczenie zasad postępowania w sytuacjach zagrożenia.
- Kształtowanie umiejętności wyszukiwania, porządkowania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł, korzystania z technologii informacyjno- komunikacyjnych.
- Dostarczenie uczniom wiedzy o szkodliwości używek: palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze).
- Pedagogizacja rodziców, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne.
- Edukacja prawna uczniów.
- Promowanie zdrowego stylu życia.
- Podejmowanie działań mających na celu wzmocnienie poczucia własnej wartości i motywacji do własnego rozwoju.
- Wdrażanie metod radzenia sobie w trudnych sytuacjach.
- Działalność opiekuńcza szkoły. Realizacja przez szkołę zaleceń zawartych w orzeczeniach i opiniach PPP, współpraca z MOPS, Strażą Miejską oraz Policją.

ZADANIA PROFILAKTYCZNE DYREKCJI SZKOŁY:

- stwarzanie warunków dla realizacji procesu wychowawczego w szkole;
- sprawowanie opieki nad uczniami oraz stwarzanie warunków harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne,
- dbanie o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły;
- inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia;
- współpraca z zespołem wychowawców, nauczycielami, pedagogiem szkolnym, specjalistami, rodzicami;
- wspomaganie nauczycieli w realizacji zadań, czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego, nadzoruje zgodność działania szkoły ze Statutem, w tym dbanie o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły;
- nadzorowanie realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.

ZADANIA PROFILAKTYCZNE PEDAGOGA SZKOLNEGO:

- opracowanie planu pracy pedagoga szkolnego z uwzględnieniem zadań zawartych w Programie Profilaktyczno- Wychowawczym;
- diagnozowanie środowiska wychowawczego uczniów;
- zapewnienie uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej w odpowiednich formach;
- współpraca z rodzicami uczniów potrzebującymi szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki;
- zabieganie o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów;
- współpraca z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, a także prozdrowotne;
- udzielanie pomocy psychologiczno – pedagogicznej rodzicom uczniów;
- współpraca z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno – wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym w tym z poradnią psychologiczno – pedagogiczną;
- udzielanie pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, pomoc w wyborze kierunku dalszego kształcenia i planowaniu kariery zawodowej;

ZADANIA PROFILAKTYCZNE NAUCZYCIELI:

- zwracanie podczas dyżury szczególnej uwagi na miejsca tzw. podwyższonego ryzyka: ubikacje, szatnie, schody itp.;
- informowanie wychowawców klas o niewłaściwym zachowaniu ich wychowanków;
- obserwacja zachowań uczniów w miejscach publicznych, zwracanie uwagi na przejawy agresji, niszczenia mienia;
- kształtowanie świadomości kulturalnego zachowania się wśród uczniów;
- wdrażanie do świadomego unikania zagrożeń, kształtowanie umiejętności odmawiania i negocjacji;
- rozmawianie z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach;
- wspieranie zainteresowania i rozwój osobowy ucznia;
- świadczenie pomocy psychologiczno – pedagogiczną w bieżącej pracy z uczniem.

ZADANIA PROFILAKTYCZNE WYCHOWAWCÓW:

- opracowanie plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów;
- pomoc uczniom w rozwiązywaniu trudności życiowych i rodzinnych, uruchomienie akcji informacyjnej mającej na celu uświadomienie uczniom możliwości zwrócenia się z problemem do konkretnej osoby w szkole: wychowawcy, pedagoga, psychologa, dyrektora szkoły;
- podnoszenie poziomu kultury osobistej uczniów- godziny wychowawcze dotyczące zachowania się w stosunku do rówieśników, osób dorosłych, w miejscach publicznych (kino, teatr, itp.);
- współpraca z rodziną- inicjowanie spotkań mających na celu omawianie problemów wysuwanych przez rodziców, np. wywiadówki profilaktyczne;
- współpraca z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach;
- dbanie o dobre relacje uczniów w klasie, podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych;
- wprowadzanie zajęć redukujących napięcie, relaksacyjnych, zajęć śródlekcyjnych;
- organizacja koleżeńskiej pomocy w nauce;

- kształtowanie postaw poszanowania mienia wspólnego, dbałości o estetykę klasy, szkoły i otoczenia;
- systematyczne informowanie rodziców o postępach w nauce i zachowaniu ich dzieci;
- pomoc w poznawaniu samego siebie i kształtowaniu pożądanego systemu wartości.

ZADANIA PROFILAKTYCZNE RODZICÓW:

Pierwotne i największe prawa do wychowania swoich dzieci posiadają rodzice. Nauczyciele wspierają rodziców w dziele wychowania. Kierunek działalności wychowawczej w szkole nie może być sprzeczny z wolą i przekonaniem rodziców. Rodzice współdziałają ze szkołą za pośrednictwem Rady Rodziców i klasowych rad rodziców. Rodzice, jako członkowie społeczności szkolnej, biorą udział w wychowawczych zadaniach szkoły poprzez następujące działania:

- dbają, aby ich dziecko wykazywało się kulturą osobistą i sumiennie realizowało obowiązki szkolny;
- utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, a w razie potrzeby z pedagogiem szkolnym w celu zapobiegania niewłaściwym zachowaniom;
- biorą udział w przedsięwzięciach organizowanych przez szkołę mając na celu doskonalenie metod wychowawczych;
- rodzice uczniów sprawujących szczególne trudności wychowawcze winni kontaktować się ze szkołą w każdym przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązujących norm i zasad oraz wspólnie znajdować sposoby rozwiązywania problemów.

METODY PRACY

Metody pracy przewidziane do realizacji programu profilaktycznego w klasach 0 i I-III:

- zabawy integracyjne
- zajęciach dydaktyczno- wychowawcze
- zajęcia korekcyjno- kompensacyjne
- zajęcia sportowe
- scenki, psychodramy
- wycieczki tematyczne, wyjazdy do kina, teatru, muzeum

- spotkania z ciekawymi ludźmi, prelekcje
- konkursy plastyczne, artystyczne, literackie
- spotkania i zajęcia praktyczne z pracownikami Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, Straży Miejskiej i Policji

Metody pracy przewidziane w realizacji programu profilaktycznego dla uczniów klas IV- VIII:

- zajęcia prowadzone w ramach poszczególnych przedmiotów
- zajęcia w ramach kół zainteresowań
- zajęcia: dydaktyczno- wychowawcze, korekcyjno- kompensacyjne, rewalidacyjne
- organizacja wycieczek, wyjazdów
- pogadanki, prelekcje, projekcje filmów tematycznych, warsztaty poznawcze, profilaktyczne przedstawienia
- warsztaty zdrowia psychicznego, profilaktyczne, rozwijające umiejętności społeczno- emocjonalne
- spotkania i zajęcia praktyczne z pracownikami Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej, funkcjonariuszami Straży Miejskiej i Policji
- spotkania z rodzicami

FORMY REALIZACJI PROGRAMU

W realizacji programu łączącego wychowanie, nauczanie i rozwijanie umiejętności psychospołecznych oraz wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów wykorzystuje się:

- a) przedmioty nauczania,
- b) godziny do dyspozycji wychowawcy klasy,
- c) zajęcia sportowe,
- d) zajęcia pozalekcyjne,
- e) uroczystości klasowe i szkolne
- f) imprezy ogólnopolskie i regionalne,
- g) zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone przez nauczycieli, wychowawców, pedagoga szkolnego i specjalistów.

EWALUACJA

Przedstawiony powyżej szkolny program wychowawczo- profilaktyczny będzie realizowany w okresie od września 2024 do czerwca 2025 roku.

Na koniec realizacji programu przewiduje się jego ewaluację poprzez:

1. sprawozdania wychowawców z realizacji Programów Wychowawczo- Profilaktycznych
2. ankiety skierowana do uczniów, dotycząca ich postaw i zainteresowań;
3. ankiety skierowana do rodziców, dotycząca osiągnięć dydaktyczno-wychowawczych dziecka, ze wskazaniem kierunku działań do dalszej pracy oraz kwestionariusz ankiety pozwalający stworzyć sylwetkę absolwenta naszej szkoły;
4. ankiety skierowane do nauczycieli, której celem będzie uzyskanie informacji na temat realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego i ewentualnej jego modyfikacji;
5. analizę trudności wychowawczych, problemów szkolno- środowiskowych i profilaktycznych przeprowadzona przez Pedagogę szkolnego, na podstawie danych zebranych od nauczycieli, wychowawców klas, rodziców i uczniów;
6. analizę dokumentów;
7. obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Szkoły Podstawowej „Rajska Szkoła” im. Zbigniewa Wodeckiego w Krakowie został zatwierdzony do realizacji uchwałą Rady Pedagogicznej z dn. 12.09.2024. Program może być modyfikowany w miarę zaistniałych potrzeb.